

Piteå kommun
Utbildningsförvaltningen

Redovisning av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering januari - mars 2019

Sammanfattning

Av den fördjupade uppföljningen framgår att det under perioden januari – mars 2019 har rapporterats 27 anmälningar. 2 av anmälningarna kommer från förskolan, 21 stycken kommer från grundskolan, 3 anmälningar kommer från gymnasiet och 1 anmälan från fritids.

Under perioden har fjolårets trend med stora skillnader i antalet inkomna anmälningar från norra och södra området hållit i sig. 79 % av anmälningarna, vilket motsvarar 19 anmälningar, kommer från norra området och 21 % av anmälningarna, vilket motsvarar 5 anmälningar, kommer från södra området. Även inom skolorna inom respektive området är det stora skillnader i antalet anmälningar.

Av uppföljningen framgår att en stor del av kränkningarna sker inom skolans område, exempelvis på skolgården, i matsalen och i elevcaféterior, samt i klassrummet.

Något mycket glädjande är att i 20 av 27 fall fick förskolechef/rektor kännedom om händelsen inom tre dagar.

Inledning

Syftet med en kontinuerlig uppföljning av anmälningarna är att ge nämnden en fördjupad analys av innehållet i anmälningarna.

Lagstiftning och begrepp

6 kap 10 § skollagen och 2 kap 7 § diskrimineringslagen (2008:567) uppger är personal som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt/kan antas ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechef eller rektor. Förskolechefen eller rektorn är därefter skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen har delegerat till förskolechef eller rektor att skyndsamt utreda och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling eller trakasserier.

Enligt 6 kap 3 § skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barn eller elevs värdighet. Exempel på kränkande behandling är nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker barn eller elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Trakasserier kan barn och elever utsätta varandra för. När personal trakasserar barn och elever är det förbjudet och juridiskt betraktas det som diskriminering.

Diskriminering innebär att ett barn eller en elev missgynnas direkt eller indirekt med koppling till någon av diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller trosuppfattning
- Funktionshinder
- Sexuell läggning
- Ålder

Diskriminering förutsätter att personen som utsätter är i en maktutövande position. Inom skolväsendet kan endast huvudmannen eller personal anses skyldig för diskriminering, barn och elever kan alltså inte diskriminera varandra i juridisk mening.

Inkomna anmälningar januari – mars 2018

Under perioden har det totalt kommit in 27 anmälningar från verksamheten, att jämföra med 43 anmälningar under samma period 2018. I 15 av fallen (55%) är det flickor som blivit kränkta, i 11 av fallen (41%) är det pojkar som upplever att de blivit kränkta och i 1 fall (4%) är det en grupp som blivit kränkt. I dagsläget går det inte att ta reda på hur fördelningen ser ut när det gäller vilka förövarna är då det inte är något som frågas efter i anmälan.

I 25 av fallen är det elev som har kränkt elev, 2 fall rör personal som har kränkt ett barn.

Under januari rapporterades 7 anmälningar, i februari 2 stycken i mars 18 stycken. Under samma period 2018 rapporterades 24 anmälningar i januari, i februari 15 stycken och i mars 4 stycken. Ett antal av de anmälningar som rapporterades i början av januari rör händelser som inträffat under december 2017.

De i särklass flesta anmälningarna kommer från grundskolan som har lämnat in 21 anmälningar under perioden. Förskolan har rapporterat in 2 anmälningar och gymnasiet har rapporterat 3 anmälningar. 1 anmälan rör kränkande behandling på fritids. Samtliga verksamheter hamnar dock under 1 % om man tittar på anmälningar per verksamhetsform.

Av inkomna anmälningar framgår att de flesta kränkningarna sker i mellan- och högstadiet. Under perioden har flest kränkningar skett i årskurserna 3,5 och 7.

Jämförelse Norra och Södra området

Från norra området, Rosvik, Porsnäs, Backgårds, Solander, Kullen, Björklunda, Christina, Norrmalm, Backen, har det under perioden kommit 19 anmälningar. I norra området finns ca 3 380 barn/elever. Södra området, Jävre, Hortlax, Norrby, Bergsviken, Pitholm, Munksund, Klubbgården, Strömnäs, Sjulnäs, Infjärden, har för samma period rapporterat 5 anmälningar. I södra området är det också ca 3 380 barn/elever. Dessa siffror visar att mönstret som visade sig under hela 2018, det vill säga att norra området står för cirka 80% av anmälningarna, fortsatt håller i sig första kvartalet 2019. Utbildningsförvaltningen har under år 2018 fört samtal med förskolechefer och rektorer om vad denna skillnad kan bero på, det är ett arbete som kommer att fortsätta under 2019.

Från gymnasiet har det under perioden kommit in totalt 3 anmälningar, Mimer har lämnat in 2 anmälningar om kränkande behandling och Frigg 1. Det är en anmälan från respektive årskurs, 1,2 och 3.

Om man tittar närmare på respektive område ser man att det är stora variationer även när det gäller antalet anmälningar från respektive skola, se tabell nedan.

Skola/förskola	Antal anmälningar
Norrmalmskolan	6
Christinaskolan	4
Kullenskolan	3
Solanderskolan	2
Porsnässkolan	1
Backgårdsskolan	1
Solens förskola	1
Rosviks förskola	1
Sjulnässkolan	1
Pitholmsskolan 7-9	1
Norrbyaskolan	1
Klubbgårdsskolan	1
Svensbyskolan	1
Frigg	1
Mimer	2

Tidigare kränkningar

Vid en analys av de 27 inkomna anmälningarna har det kunnat konstateras att 6 av dessa elever blivit utsatt för kränkande behandling vid minst 2 tillfällen under 2018 och 2019. 4 elever har blivit utsatt 2 gånger och 2 elever har blivit utsatt 3 gånger det sista året.

Kännedom om händelse och tid från händelse till inkommen anmälan till huvudmannen

En anmälan och utredning om kränkande behandling ska enligt skollagen ske ”skyndsamt”. Enligt en av JP Infonets expertjurister ska anmälan vara gjord samt utredning ska ha satts igång inom ”några dagar”. Av ett antal hovrättsfall kan man dra slutsatsen att det inte får gå många dagar innan utredning påbörjas och sedan bedrivs effektivt. I 20 fall av de inlämnade 27 anmälningar fick förskolechef/rektorer kännedom om händelsen inom 3 dagar. I resterande fall tog det 6 dagar eller mer innan de fick vetskap om att ett barn/en elev upplevt sig kränkt. I dessa fall är det vanligt att förskolechef/rektorer uppgett att kränkningen skett i exempelvis november, under HT-18, i början av vecka 3 och så vidare. I ett fall har ingen information lämnats i anmälan om när personalen fick kännedom om händelsen.

17 av anmälningarna anmäldes till huvudmannen inom 4 veckor från händelsen medan i 10 av fallen tog det mer än 4 veckor.

Avslutade ärenden

Under perioden har 21 anmälningar om avslut lämnats in, 7 av dessa gäller avslut för kränkningar som skett under januari – mars 2019.

I dagsläget finns det 69 oavslutade ärenden om kränkande behandling. En sammanställning över varje förskolechef/rektors oavslutade ärenden kommer att skickas ut under april månad.

Vart sker kränkningar, trakasserier och diskriminering och olika typer av kränkningar

Av de 27 inkomna anmälningar sker drygt 70 % av kränkningarna i skolans lokaler exempelvis i klassrummet, på skolgården, i matsalen, i kapprum och i caféterian.

I arbetet med sammanställning av inkomna anmälningar har respektive anmälan kategoriserats genom ett specifikt uttryck för kränkande behandling. Under perioden blev 8 elever utsatt för en kombination av psykisk och fysisk kränkning. 6 elever blev utsatt för verbala kränkningar, exempelvis när en elev blir utsatt för hot och nedsättande kommentarer. 5 elever har under perioden blivit utsatt för fysiska kränkningar, så som slag, knuffar, att få snö kastat på sig. 4 elever har blivit utsatt för psykiska kränkningar genom utfrysning, utpekningar och blickar. I 2 av anmälningarna är det inte uppgett vilken typ av kränkning eleverna blivit utsatt för.

Analys

Uppfattningen är att kränkande behandling har varit ett stort samtalsämne i många olika forum i våra verksamheter under hela 2018. Ett resultat av detta är att antalet anmälningar till huvudmannen har ökat jämfört med tidigare år. Detta ska ses som något positivt då det indikerar att förvaltningens verksamheter följer skollagens bestämmelser samt tar barn och elevers signaler och upplevelser om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering på allvar.

Resultatet av enkäten Personligt som genomförs i årskurs 7 och 9 i grundskolan och årskurs 2 på gymnasiet visar att fler flickor än pojkar upplever sig kränkta, något som stämmer överens med första kvartalets anmälningar om kränkande behandling.

Under hela 2018 var mönstret detsamma som under de tre månaderna 2019, det vill säga att cirka 80% av anmälningarna kommer från det norra området. Förvaltningen har vid flertalet tillfällen fört samtal med förskolechefer och rektorer för att kunna dra slutsatser om varför det ser ut på det sättet. En förklaring är att förskolechefer och rektorer gjort olika tolkningar av när en anmälan om kränkande behandling ska göras. I syfte att öka likvärdigheten och transparensen för när en anmälan ska göras till huvudmannen har det därför genomförts en workshop med alla förskolechefer och rektorer den 28 mars 2019.

Ett utvecklingsområde för 2019 är att anmälningarna behöver rapporteras snabbare till huvudmannen. En lösning på detta är förskolechefer och rektorer måste kunna anmäla kränkande behandling digitalt, detta är något som förhoppningsvis kommer att fungera från och med 15 april 2019.

Arbetet med att konstruera nya blanketter för anmälan och avslut är något som fortfarande pågår och kommer att slutföras under våren 2019. Förvaltningen arbetar även med att se över hur en blankett för att dokumentera den elev som kränker skulle kunna se ut.
